

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 18.06.2022
Published /Yayınlanma 31.08.2022
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Zağlı, M.İ., Samur, M., Budak, İ., Yetişgin, K. & Aslan, M. (2022). Karakter eğitimi üzerine yapılmış lisansüstü çalışmaların incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(86), 1577-1583.
<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.3183>

Mehmet İhsan ZAĞLI
<https://orcid.org/0000-0002-1522-1549>
MEB, Alibey İlkokulu, Diyarbakır / TÜRKİYE

Muhammet SAMUR
<https://orcid.org/0000-0002-8862-0268>
MEB, Cumhuriyet Ortaokulu, Diyarbakır / TÜRKİYE

İsmail BUDAK
<https://orcid.org/0000-0003-4486-5623>
MEB, Kazandığı İlkokulu, Diyarbakır / TÜRKİYE

Kenan YETİŞGİN
<https://orcid.org/0000-0002-9933-7193>
MEB, Silvan BİLSEM, Diyarbakır / TÜRKİYE

Mehmet ASLAN
<https://orcid.org/0000-0002-0845-0087>
MEB, Silvan Hasuni Anaokulu, Diyarbakır / TÜRKİYE

KARAKTER EĞİTİMİ ÜZERİNE YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ: BİR İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMASI

EXAMINATION OF GRADUATE STUDIES ON CHARACTER EDUCATION: A CONTENT ANALYSIS STUDY

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye’de 2007–2021 yılları arasında karakter eğitimi konulu tezleri incelenmesi ve genel eğilimlerini belirlemeye yönelik bir içerik analizi çalışmasıdır. Nitel araştırma yöntemin kullanıldığı bu çalışmanın veri kaynağı olan tezler genel ağdan Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi sitesinden “karakter eğitimi ” anahtar kelimesi üzerinden tarama yapılarak 2007-2021 yıllarını kapsayan 55 tez çalışması üzerinde araştırma yapılmıştır. Yapılan bu araştırmalar doküman incelenmesi yoluyla tezler yayınlandığı yıl, tezlerin türü, yazıldığı üniversite, araştırmacının yöntemi okul türü ve örneklem sayısı açısından değerlendirilmiştir. Çalışmadan ulaşılan sonuçlar: Karakter eğitimi konulu tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında en çok tezin 2019 yılında yayımlanırken 2014, 2015 yıllarında en az tez yayımlandığı saptanmıştır. En fazla yüksek lisans düzeyinde araştırma yapılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre en fazla nicel ve nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırmaların çoğunda 100’ün altında örneklemi kullanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Karakter eğitimi, içerik analizi, araştırma sonuçlar.

ABSTRACT

This study is a content analysis study aimed at examining the theses on character education in Turkey between the years 2007-2021 and determining their general tendencies. The theses, which are the data source of this study, in which the qualitative research method was used, were searched on the keyword "character education" from the Higher Education Council (YÖK) National Thesis Center site, and 55 thesis studies covering the years 2007-2021 were searched. These researches were evaluated in terms of the year the theses were published, the type of the theses, the university they were written in, the method of the research, the type of school and the number of samples through document analysis. Results obtained from the study: When the distribution of the theses on character education by years was examined, it was determined that the most thesis was published in 2019, while the least thesis was published in 2014 and 2015. Most of the research has been done at the graduate level. According to the results obtained in the study, the most quantitative and qualitative methods were used. Most of the studies used less than 100 samples.

Keywords: Character Education, content analysis, research results.

1. GİRİŞ

21. yüzyıl, kolayca erişilebilen bilgilerin, ileri teknolojinin, hızla değişen bir toplumun ve yüksek rekabet gücünün mevcudiyeti ile işaretlenen kültür ve eğitim yüzyılıdır (Zakiyah ve Rusdiana, 2014: 59). Meydana gelen birçok değişiklikten en azından bazıları kalıcıdır ve dünyadaki tüm ülkeler tarafından eğitimin iki ana hedefi olduğu konusunda hemfikirdir: birincisi öğrencilerin daha akıllı olmalarına yardımcı olmak, ikincisi ise öğrencilerin daha iyi olmalarına yardımcı olmak (Lickona, 2012: 5). Medeniyet bu yüzyılda ilerledikçe, eğitimin bir bileşeni olarak öğretmen ve öğrencilerin 21. yüzyılın öğrenme yeteneğine sahip olmaları gerekmektedir.

“Karakter” her zaman iyiliğin, erdemin ve ahlaki olgunluğun gerekleri olarak görülüp hayranlık duyulan bir dizi içsel özelliği çağrıştıran eski bir kavramdır. “Character” kelimesi Yunanca bir kelime olup “ayırt edici işaret” anlamında kullanılır. Günümüzde ise “karakter” kelimesi kişinin ahlak merkezi anlamında kullanılır (Sapsağlam, 2016). Karakter çocuğun içinde bulunduğu aile ve topluma göre şekillenen; bireyin doğuştan getirmediği aksine sonradan kazandığı davranışlar bütünüdür (Özbey, Türkoğlu ve Büyüktanır Buldur, 2014). Bireyin karakteri, bireysel özelliklerinin ve içinde yaşadığı toplumun değer yargıları sonucu oluşur. Karakterin psikolojik bir yanı da bulunur ki bu karakter kavramını daha da karmaşıklarlaştırır. Karakter bireyin ahlaki anatomisi ile de ilgilidir. Ahlaki davranış, ahlaki değerler, ahlaki kişilik, ahlaki duygu, ahlaki muhakeme ve ahlaki kimlik, ahlaki yapının temel bileşenleridir ve karakteri psikolojik açıdan etkilerler (Ereş, 2015).

Günümüzde artık sadece akademik bilgi açısından başarılı bireyler yetiştirilmesi değil, duygusal açıdan da iyi yetişmiş, toplumun ve kendi değerlerinin farkında olup bunları içselleştirmiş bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir. İnsan toplumsal düzeninin yanı sıra potansiyel geliştirme yöntemi olarak insan kişiliğinin ve karakterinin gelişiminde önemli ve etkili bir rolle sahiptir. Ayrıca eğitim, bireylerin kişisel kalitesini bu yönlerden birçoğunda mükemmellik olacak şekilde geliştirme sürecidir. Arthur W. Foshay'ın dediği gibi, eğitim içgörü, kariyer, meslek, rütbe, konumla sınırlı değil, kişinin yaşam deneyiminin tüm yönleriyle ilgilidir. Bu nedenle, eğitim gerçekten bir insanı bir insan olarak kimliğinin farkında kılar (Binugroho, Suryawati Ningrum, Kurnia Basuki & Rachmat Anom Besari, 2014). Karakter oluşturma en önemli unsurlardan biridir. Martin Luther King şöyle söylemiş; Zekanın yeterli olmadığını hatırlamalıyız. Zeka artı karakter – gerçek eğitimin amacı budur.” Karakter eğitimi, öğrencilerin çevredeki herhangi bir olaya tepki verme konusundaki tutumlarını, eylemlerini, düşünme biçimlerini, motivasyonlarını ve becerilerini ve aynı zamanda çevreye olumlu katkıda bulunma taahhüdünü içerir (Battistich, 2005). Bunların hepsi sosyal hayatını yaşayan herkes için temel sorumluluklardır. Bu sorumlulukların gelecek nesillerin yaşatılmasında öğretmenler önemli görevler düşmektedir. Bir eğitimcinin görevi yalnızca belirli becerileri öğretmekle kalmaz, aynı zamanda öğrencilerini hayatın gerçekleriyle yüzleşmede tüm potansiyellerini kullanmaya hazır hale getirmekle de görevlidir.

Bununla birlikte, karakter eğitiminin uygulanması hala birçok sorunla karşı karşıyadır. Ningsih & Erdlanda (2018), bu sorunlardan en temel iki tanesinin, yani maddi ve pedagojik yönünün olduğunu söylemiştir (Wulandari, Wijayanti ve Saliman, 2019). Maddi yönler, karakter eğitiminde neyin öğretilmesi gerektiği ve materyalin nasıl öğretildiği ile pedagojik ile ilgilidir. Karakter eğitiminin kapsamı geniş ve normatiftir, bu nedenle uygulamasının yönelimine ve özelliklerine göre ayarlanması gerekir (Sutrisno, 2017). Ayrıca, okullarda karakter eğitiminin uygulanmasının hem iç hem de dış unsurları içermesi gerektiğini söylüyor. İç unsurlar, asıl uygulama karakter eğitimi bütün okul toplumunun, okul disiplin, müfredat, destekleyici bir müfredat, öğrenci disiplin ve dürüstlük, disiplin, öğretmen, öğretmen profesyonellik, okul, altyapı, vizyon ve misyon, çalışanların bütünlüğü ihlalleri her türlü yaptırım ve bağlılık gibi. (Saefulloh, Karliani, Triyani & Gunawan, 2021), okul ortamının durumu, okul dışındaki toplumun durumu, çevredeki sosyal kültür, aile ortamı ve çevresindeki sosyal liderlerin rolü gibi dış unsurlardır (Ningsih & Erdlanda, 2018).

Muasır bir medeniyet inşa etmede temel sermaye olarak güçlü bir ulusal karakterin yaratılması milli eğitimin görev ve amaçlarından biri olarak vurgulanmaktadır. Karakter eğitimi hiç de yeni bir politika değildir, çünkü 2010 yılından itibaren okullarda karakter eğitimi bir ulusal hareket haline gelmiştir (Saidek ve İslami, 2016). Öğrenciler zamanlarının çoğunu sınıflarda geçirirler. Bu durumda öğrencilerin karakterlerini oluşturmada ve güçlendirmede önemli bir fırsattır. Sınıf ortamında karakter eğitimine, bir kişi veya grubun duygusal, entelektüel ve ahlaki niteliklerini içerecek şekilde kapsamlı bir şekilde yaklaşılmalıdır. Öğrencilerin olumlu sosyal davranışları öğrenmeleri, tartışmaları ve hayata geçirmeleri için birçok fırsat sunulmalıdır.

Karakter eğitimi programlarına duyulan ihtiyaç, bugünlerde farklı uluslar arasında sıcak bir konudur. Örneğin; pek çok öğrencide okuldan kaçma alışkanlığı, sınavlarda kopya çekme, şiddet, hırsızlık, öğrenciler arasında kavgalar, ahlaki olmayan davranışlar gibi çeşitli olumsuz davranışlar sergilemektedir. İstenmeyen bu davranışların azaltılması için okullarda karakter eğitiminin verilmesi önem arz etmektedir. Bu tür programların amacı, öğrencileri toplumun değerli üyeleri olmaya hazırlamak için ahlaki ve etik standartları aşılaktır. Ülkenin geleceği adına, bu gibi sorunlara çare olarak karakter eğitimi yeniden gündeme getirmektedir. Dolayısıyla herhangi bir eğitim kurumlarında, karakter eğitimi kritik bir ihtiyaç ve önemli bir önceliktir (Suherman, Supriyadi & Cukarso, 2019). Bundan kaynaklı öğretime büyük iş düşmekte ve ahlak eğitiminde aileden sonra en önemli role sahiptir.

21. yüzyıldaki her alanda görülen gelişim ve dönüşüm hızıyla doğru orantılı olarak kültür, eğitim, bilgiye ulaşım ve paylaşım gibi konularda da gelişim ve dönüşüm hızını arttırmış ve her geçen gün de arttırmaktadır. Bu süreci sağlıklı bir şekilde hareket etmesinde karakter eğitimi önem arz etmektedir. Karakter eğitimi, öğrencilere yönelik bir eğitim eyleminin olduğu bir insan faaliyeti biçimidir. Karakter eğitiminin amacı, kişinin sürekli olarak kendini geliştirmesini şekillendirmeyi ve daha iyi bir yaşam için kendi becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bir eylem biçimidir. Öğrencilerin karakterlerinin şekillendirilmesi ve geliştirilmesinde resmi kurumlarda karakter öğreniminin uygulanmasına yönelik çabalara ihtiyaç vardır. Eğitim kurumlarının liderinden ve eğitimcilerden bir liderlik modeli, öğrenciler için karakter eğitimi sürecinin etkinliğini etkileyecektir. Literatürde karakter eğitimi üzerine yapılmış lisansüstü çalışmaların incelenmesi sonucu bir içerik analizi çalışmasına rastlanılmamıştır. Bu araştırma alan yazına sunacağı katkılar açısından önem taşımaktadır.

Bu araştırma, 2007-2021 yılları arasında karakter eğitimi konusunda YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde ve ULAKBİM ulusal veri tabanında erişime açık olan yayınlanmış tezlerin belirlenen kriterlere göre analiz yapılmıştır. Dolayısıyla çerçevesinde, tezler yayınlandığı yıl, danışmanın unvanı, araştırmacının cinsiyeti, tezlerin türüne, yazıldığı üniversite, araştırmanın yöntemi ve veri toplama araçları, örneklem büyüklüğü gibi farklı kategori değişkenleri araştırılmayı amaç edinilmiş, elde edilen bulgular bundan sonra bu alanda yapılacak olan çalışmalara rehber olacaktır. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır. Araştırma Soruları;

1. Yayınlandığı yıla göre dağılımı nasıldır?
2. Tezlerin tez türüne göre dağılımı nasıldır?
3. Yazıldığı üniversiteye göre dağılımı nasıldır?
4. Tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı nasıldır?
5. Tezlerin okul türüne göre dağılımı nasıldır?
6. Tezlerin grup büyüklüklerinin dağılımı nasıldır?

2. YÖNTEM

Araştırmada karakter eğitimi ile ilgili Türkiye'de yapılmış lisansüstü tez çalışmalarını incelemek amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi çeşitli kaynaklardan elde edilen nitel verilerin analiz edilerek, niceliksel değerlendirmeler yapılması ve verilerden anlam çıkarılması sürecidir (Bauer, 2003; Salanda, 2011). Araştırmada 2007-2021 dahil olmak üzere toplam 55 lisans üstü teze ulaşılmıştır. Bu çalışmalar <http://www.tez.yok.gov.tr> adresinden özetinde "Karakter eğitimi", anahtar kelimesi taranarak elde edilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Nitel araştırma yönteminin doküman incelemesi deseni kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırma konusuyla ilgili olgular hakkında bilgi yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Başka bir ifadeyle doküman incelemesi ya da analizi, konuyla ilgili mevcut belge ve kayıtların araştırmanın veri kaynağını oluşturduğu desendir.

2.2. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada değerler eğitimi konusuyla alakalı olan Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'ne kayıtlı ve 2007-2021 yılları arasında kapsayan toplam 55 adet yüksek lisans ve doktora düzeyindeki lisansüstü çalışma araştırmaya dâhil edilmiştir. Çalışmada, tez merkezine kayıtlı olan araştırmaların bulunabilmesi için "Karakter eğitimi" anahtar kelimesi kullanılarak araştırma yapılmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Belirli ölçütlere göre araştırmaya dâhil edilen 55 tezin analizleri “İçerik Analizi” yöntemiyle çözümlenmiştir. Bu yöntem, elde edilen verilerin analiz etme ve anlamlandırma gayesinde olan nitel yöntemden biridir. Başka bir deyişle içerik analizinin gayesi, materyalleri sistematik olarak analiz edilmedi (Mayring, 2004).

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümde tezler yayınlandığı yıl, tezlerin türü, yazıldığı üniversite, araştırmanın yöntemi, okul türü ve örneklem sayısı açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Karakter eğitimi ile ilgili 55 farklı tez belirlenmiştir. Veri kaynağındaki tezlerden erişim izni olan 55 tezin ise tüm alt başlıklarda analizine dair sayısallaştırılmış sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

3.1. Tezlerin Yıllarına İlişkin Bulgular

Karakter eğitimi ile ilgili tezlerin yayınlanma yıllarına ilişkin dağılım Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1. Karakter eğitimi ile ilgili tezlerin yıllara göre dağılımı

Yıllar	f	%
2007	4	7,3
2008	4	7,3
2009	3	5,5
2010	5	9,1
2011	3	5,5
2012	5	9,1
2013	3	5,5
2014	2	3,6
2015	2	3,6
2016	3	5,5
2017	3	5,5
2018	3	5,5
2019	9	16,4
2020	3	5,5
2021	3	5,5
Toplam	55	100,0

Tablo 1’de karakter eğitimi ile ilgili tezlerin yayınlanma yıllarına ilişkin dağılım görülmektedir. Bulgulara göre, yayın yıllarına göre en fazla tezin 2019 (f=9) yılında, bunu takiben 2010 ve 2012 (f=5), 2007 ve 2008 (f=4) yıllarında hazırlandığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, son 15 yıl içerisinde karakter eğitimi ile ilgili tez çalışmalarında sürekli bir değişkenlik olduğunu göstermektedir.

3.2. Tezlerin Türlerine İlişkin Bulgular

Karakter eğitimi ile ilgili tezlerin türlerine ilişkin dağılım Tablo 2’de gösterilmiştir:

Tablo 2. Karakter eğitimi ile ilgili tezlerin türe göre dağılımı

	f	%
Doktora	12	21,8
Yüksek Lisans	43	78,2
Toplam	55	100,0

Tablo 2’de karakter eğitimi ile ilgili tezlerin 43’ü yüksek lisans, 12’sinin doktora türünde olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre, karakter eğitimi ile ilgili tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde hazırlandığı görülmüştür.

3.3. Tezlerin Hazırladığı Üniversitelere İlişkin Bulgular

Karakter eğitim ile ilgili tezlerin hazırlandığı üniversitelere ilişkin dağılım Tablo 3’te gösterilmiştir:

Tablo 3. Karakter eğitim ile ilgili tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversiteler	f
Ankara Üniversitesi	2
Atatürk Üniversitesi	3
Bahçeşehir Üniversitesi	1
Bartın Üniversitesi	1
Cumhuriyet Üniversitesi	1
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	3
Çukurova Üniversitesi	1
Dumlupınar Üniversitesi	1
Erciyes Üniversitesi	1
Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi	2
Fatih Üniversitesi	1
Gazi Üniversitesi	3
Gaziantep Üniversitesi	2
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1
Giresun Üniversitesi	1
İnönü Üniversitesi	1
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	3
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	1
Marmara Üniversitesi	9
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1
Necmettin Erbakan Üniversitesi	3
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1
Sakarya Üniversitesi	1
Selçuk Üniversitesi	1
Üsküdar Üniversitesi	1
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1
Yeditepe Üniversitesi	6
Toplam	55

Tablo 3'te karakter eğitimi ile ilgili tezlerin hazırlandığı üniversiteler yer almaktadır. Bulgulara göre, karakter eğitimi ilgili en fazla tez Marmara Üniversitesi'nde (f=9) hazırlanmıştır. Marmara Üniversitesi'nden sonra Atatürk (f=3), Çanakkale 18 Mart (f=3) Kahramanmaraş Sütçü İmam (f= 3) Gazi (f=3) ve Necmettin Erbakan (f=3) gelmektedir.

3.4. Tezlerin Araştırma Yöntemlerine İlişkin Bulgular

Karakter eğitimi ile ilgili tezlerin araştırma yöntemlerine ilişkin dağılım Tablo 4'te gösterilmiştir:

Tablo 4. Karakter eğitimi ile ilgili tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı

	f
Belirtilmemiş	7
Karma	3
Nicel	23
Nitel	22
Toplam	55

Tablo 4'te karakter eğitimi ile ilgili tezlerin araştırma yöntemlerine ilişkin bulgular görülmektedir. Bulgulara göre, karakter eğitimi ile ilgili tezlerin 7'sinde araştırma yöntemine dair bilgi yer almamaktadır. Yöntem ve desen bilgisi verilen tezlerden 22'si nitel, 23'ü nicel ve 3'ü de karma yöntemle gerçekleştirilmiştir.

3.5. Tezlerin Okul Türüne İlişkin Bulgular

Karakter eğitimi ile ilgili tezlerin araştırmanın uygulandığı okul türüne ilişkin dağılım Tablo 5'te gösterilmiştir:

Tablo 5. Karakter eğitimi ile ilgili tezlerin araştırmanın uygulandığı okul türüne göre dağılımı

	f
Belirtilmemiş	3
İlk ve Ortaokul	13
İlkokul	7
Lise	2
Okul Öncesi	7
Ortaokul	15
Tüm Kademeler	7
Üniversite	1
Toplam	55

Tablo 5'te görüldüğü üzere, lisansüstü tezlerde verileri en çok Ortaokul (f=15) ve ilk-ortaokulda (f=13) kademesinden toplandığı tespit edilmiştir. Tabloya göre en az ise üniversite (f= 1) toplandığı saptanmıştır.

3.6. Tezlerin Örneklem Sayısına Dağılımına İlişkin Bulguları

Karakter eğitimi ile ilgili tezlerin grup örneklem sayısına ilişkin dağılım Tablo 6'da gösterilmiştir:

Tablo 6. Karakter eğitimi ile ilgili tezlerin örneklem sayısına göre dağılımı

Grup büyüklükleri	f
100'ün altı	22
200-399	10
400 ve üstü	11
Kullanmayan	12
Toplam	55

Tablo 6'da, lisansüstü tezlerin örneklem sayısı hakkında betimsel bulgular yer almaktadır. Bulgular incelendiğinde en fazla 100'ün altında yer alan örneklem sayılarıyla (F=22) çalışıldığı görülmektedir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmada, Türkiye'de 2007–2021 yılları kapsayan eğitim kurumlarında karakter eğitimi üzerine yazılmış tezlerin incelenmesi ve genel eğilimlerini belirlemeye yönelik bir içerik analizi çalışmasıdır. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi sitesinden karakter eğitimi konulu tam metin olarak ulaşılabilen 55 tez üzerinden belirli kategoriler doğrultusunda değerlendirme yapılmıştır.

Araştırma 2007–2021 yılları arasında ülkemizde eğitim kurumlarında karakter eğitimi üzerine yapılmış tezleri incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda elde edilen bulgular araştırmanın alt amaçları kapsamında tartışmaya sunulmaktadır. Eğitim kurumlarında tezlerin 2007 yılından itibaren yazıldığı yıllara bakıldığında 2021 yılına kadar geçen zaman diliminde özellikle tezlerde sayı olarak dalgalanmalar olduğu söylenebilir. Okullar, öğrencilerin karakterlerinin oluşturmalarında önemli bir etkiye sahip olduğundan bu alanda çalışmaların her yıl yürütülmesine gereksinim vardır. Aynı zamanda karakter eğitimi güncel bir konu olması, bireyi ve toplumu yakından ilgilendirmesi araştırmacıların daha çok dikkatini çektiği söylenebilir.

Karakter eğitimi ile ilgili tezlerin 43'ü yüksek lisans, 12'nin doktora türünde olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre, karakter eğitimi ile ilgili tezlerin çoğunluğun yüksek lisans düzeyinde hazırlanmıştır. Araştırmalarda doktora tezlerinin yüksek lisans tezleri göre daha az olmasının nedeni doktora alımların az olması ve doktora sürecinin zorlu ve daha uzun bir zaman dilimini kapsadığı söylenebilir. Lisansüstü eğitim alanında çok daha kapsamlı bir araştırma gerektiren doktora araştırmalarında karakter eğitimine konusunda çalışma sayısı artırılabilir.

Üniversitelerden en fazla tez çalışması Marmara Üniversitesi'nde (f=9) yapılmıştır. Ülkemizde okul kültürü konulu çalışma 29 farklı üniversitede yazıldığı saptanmıştır. Bu nedenle karakter eğitimi araştırılması gereken önemli bir konu alanı olduğu söylenebilir.

Yöntem olarak ise tezlerde nicel ve nitel yöntem daha çok kullanılmıştır. En az kullanılan yöntemin karma olmasından dolayı yapılan araştırmaların amaca ulaşması noktasında eksik bir durum oluşturmuştur. Çünkü karakter eğitimi duyuşsal alan ağırlıklı olduğu için hem nicel hem de nitel aynı anda bir arada araştırılması (karma yöntem) gerektiği söylenebilir.

Lisansüstü tezlerde verilerin en çok ortaokul (f=15) ve ilk-ortaokulda (f=13) kademesinden toplandığı tespit edilmiştir. Tabloya göre en az ise üniversitede (f= 1) toplandığı saptanmıştır. Okul

öncesi ve ilkökul dönemindeki çocukların karakter eğitimi kazanması oldukça önemlidir. Dolayısıyla okul öncesi öğretmenlerine yönelik daha fazla çalışmanın yapılması gerektiği düşünülmektedir. Eğitim kurumlarında karakter eğitimi konulu tezlerde (2007-2021) kullanılan örneklem büyüklükleri incelendiğinde, tezlerde en çok kullanılan örneklem büyüklüğü “100’ün altı” kategorisinde olmuştur.

4.1. Öneriler

Eğitim kurumlarında karakter eğitimi konulu doktora tezlerinin çalışma sayısı yüksek lisans çalışmalarına nazaran az olduğundan çalışma sayısı desteklenerek artırılabilir.

Eğitim kurumlarında karakter eğitimi konusunda daha kapsamlı, geçerli ve güvenilir bulgulara ulaşmak için karma yöntem çalışmalarına daha çok yer verilebilir.

Elde edilen bulgular ışığında, 2007–2021 yılları kapsayan eğitim kurumlarında karakter eğitimi üzerine toplam 55 lisansüstü tez mevcuttur. Okullar için hayati önem taşıyan karakter eğitiminin önemini vurgulamak ve daha çok fikir elde etmek açısından daha lisansüstü tez sayıları artırılabilir.

Bu araştırma kapsamı YÖK tez veri tabanındaki tezler incelenmiştir. Özellikle makalelerde karakter eğitimi konulu çalışmaların eğilimleri araştırılması için Google akademik ve ProQuest veri tabanları kullanılarak analizler yapılması tavsiye edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Battistich, V. (2005). *Character Education, Prevention, And Positive Youth Development*. Character Education, Prevention, And Positive Youth Development.
- Bauer, M. W. (2003). *Classical Content Analysis: A Review*. In M. W. Bauer & G. Gaskell (Eds). *Qualitative Researching With Text, Image And Sound* (131-151). London: Sage Publication.
- Binugroho, E. H., Suryawati Ningrum, E., Kurnia Basuki, D. & Rachmat Anom Besari, A. (2014). Design of Curriculum Matrix for Robotics Education Derived from Bloom’s Taxonomy and Educational Curriculum of 2013. *IPTEK Journal of Proceedings Series*, 0(1). <https://doi.org/10.12962/j23546026.y2014.i1.338>
- Lickona, T. (2012). *Character Matters*. Jakarta: Pt Bumi Aksara.
- Mayring, P. (2004). *Qualitative Content Analysis*. Flick, U., Kardoff, E., & Steinke, I. (Ed.). *A Companion To Qualitative Research* (S. 266-269) İçinde. London: Sage Publication.
- Ningsih, D. N. & Erdlanda, F. M. C. (2018). Nilai Pendidikan Dalam Kesenian Rengkong Di Cianjur Jawa Barat: Kajian Etnopedagogi. *Jurnal Ilmiah Bina Edukasi*, 11(01), 1–13.
- Özbeş, S., Türkoğlu, D. & Büyüktanır Buldur, A. (2014). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Karakter Eğitimi Yetkinlik İnançlarının Öğretmenlerin Çocuk Sevme Düzeyleri ve Bazı Değişkenler İle İlişkisinin İncelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12(27), 323-344.
- Saefulloh, A., Karliani, E., Triyani, T. & Gunawan, V. A. (2021). *Intergroup Relation-Based Conflict Resolution Patterns to Junior High School Students*, 54, 317–327
- Saidek, A. R. & Islami, R. (2016). Character Issues: Reality Character Problems And Solutions Through Education In Indonesia. *Journal of Education and Practice*, 7(17), 158–165.
- Salanda, J. (2011). *Fundamentals of Qualitative Research: Understanding Qualitative Research*. Oxford University Press, Newyork.
- Sapsağlam, Ö. (2016). *Karakter ve Değer*. Ankara: Pegem Akademi.
- Suherman, A., Supriyadi, T. & Cukarso, S. H. I. (2019). Strengthening National Character Education Through Physical Education: An Action Research in Indonesia. *International Journal of Learning, Teaching And Educational Research*, 18(11), 125–153.
- Sutrisno, S. (2017). Implementasi Pendidikan Karakter di Pondok Pesantren Modern Muhammadiyah Boarding School (MBS) Yogyakarta. *Jurnal Elektronik Mahasiswa Pend. Luar Sekolah-S1*, 6(5), 509-515.
- Wulandari, T., Wijayanti, A. T. & Saliman, S. (2019). Pendidikan Karakter Dalam Keluarga Melalui Pola Asuh Orang Tua. *Jurnal Kependidikan*, 3(1), 129–142.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zakiyah, Q.Y. & Rusdiana. (2014). *Pendidikan Nilai: Kajian Teori Dan Praktik Di Sekolah*. Bandung: Cv Pustaka Setia.